

Załącznik nr 2 do uchwały
Zarządu Banku Spółdzielczego w Jastrowiu
nr 100/29/2019 r. z dnia 07.06.2019 r.

Spółdzielcza Grupa Bankowa

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Jastrowiu podlegające ujawnieniu**

według stanu na dzień 31.12.2018 roku

Do zamieszczenia na stronie internetowej Banku
- zgodnie z art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe.

Jastrowie, 5 czerwca 2019 r.

**Bank Spółdzielczy w Jastrowiu ul. Poznańska 53 , 64-915 Jastrowie
Tel/fax. (67) 266 21 41 www.bsjastrowie.pl**

Wpisany do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000029912, NIP 765 000 71 34 * REGON 00049885

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	2
2. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem.....	3
3. Zakres stosowania wymogów rozporządzenia CRR.....	18
4. Fundusze własne.....	19
5. Wymogi kapitałowe.....	20
6. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta.....	21
7. Bufory kapitałowe.....	22
8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego.....	22
9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego.....	22
10. Aktywa wolne od obciążeń.....	28
11. Korzystanie z ECAI – zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej.....	29
12. Ekspozycja na ryzyko rynkowe.....	29
13. Ryzyko operacyjne.....	29
14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.....	31
15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym.....	32
16. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne.....	33
17. Polityka w zakresie wynagrodzeń.....	33
18. Ujawnienia w zakresie ryzyka płynności i pozycji płynnościowej	36
19. Informacje o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.....	41
20. Dźwignia finansowa.....	41
21. System kontroli wewnętrznej	42
22. Aktywa obciążone/nieobciążone	47

Bank Spółdzielczy w Jastrowiu z siedzibą w Jastrowiu, ul. Poznańska 53, 64-915 Jastrowie wpisany jest do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego w Poznaniu – Nowe Miasto i Wilda IX Wydział Gospodarczy, pod numerem KRS 0000029912. Numer identyfikacji podatkowej (NIP): 765-000-71-34. BS w Jastrowiu na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

W 2018 roku BS w Jastrowiu prowadził działalność w ramach następującej struktury organizacyjnej:

- Centrala – 64-915 Jastrowie ul. Poznańska 53
- Oddział – 78-400 Szczecinek ul. Bohaterów Warszawy 53
- Punkt Kasowy – 64-915 Jastrowie ul. Wojska Polskiego 31
- Punkt Kasowy – 64-915 Jastrowie, Sypniewo ul. Mickiewicza 44
- Punkt Kasowy – 78-400 Szczecinek ul. Pilska 3.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu poprzez systemy Internet Banking oraz Home Banking.

CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Strategia i procesy zarządzania ryzykiem

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu” zatwierdzonej przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, która podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji; przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

„Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu” określa:

- 1) strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem, podział zadań na trzy poziomy zarządzania;
- 2) zadania organów Banku, komitetów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem;
- 3) schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) ogólne zasady identyfikacji, pomiaru lub szacowania ryzyka, w tym zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- 5) ogólne zasady monitorowania i kontroli ryzyka;
- 6) organizację systemu informacji zarządczej.

Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- a) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- b) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- c) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka opracowanymi w oparciu o wytyczne Spółdzielni.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- a) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- b) identyfikacja, pomiar i monitorowanie,
- c) system limitów ograniczających ryzyko,
- d) system informacji zarządczej,
- e) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie

pisemnej procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne. W 2018 r. do ryzyk istotnych bank zaliczał:

1) Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5%;
- utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 40% funduszy własnych Banku;
- utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania;
- dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- racjonalizację kosztów;
- zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;

- skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokajają wpływy netto w danej walucie obcej;
- podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

4) Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 350% uznanego kapitału;
- ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

5) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;

- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
- realizowanie poniższej strategii finansowania;
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
- finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 88% pasywów ogółem;
- Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

6) Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;

- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 20% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 5% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 1% sumy bilansowej;
- zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

7) Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,875%
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,875%;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 6,375%
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 84%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9,5%.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90% funduszy Tier I;
- dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- przekazywanie na fundusze własne minimum 95% nadwyżki bilansowej;
- posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w tym w Banku Zrzeszającym w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych powyżej;
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

8) Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- dążenie i dbałość o:
 - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - pozytywny odbiór banku przez klientów,
 - przejrzystość działań Banku wobec Klientów,
 - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- projektowanie i wprowadzanie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli tego ryzyka;
- sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania ryzyka braku zgodności;
- systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu lub innych rozwiązań w tym względzie

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu”.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych;
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach:

- 1) poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Zespół Depozytów i Obsługi,
 - b) Zespół Kredytów,
 - c) Stanowiska Depozytów i Obsługi,
 - d) Stanowiska Kredytowe,
 - e) Stanowiska Kasjerskie,
 - f) Sekcja Księgowości i Rozliczeń;

- 2) poziomu drugiego funkcjonują Stanowisko ds. Analiz Ryzyka oraz Stanowisko ds. Zgodności.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym::

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;

- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię Banku oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, o których mowa poniżej, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie;
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 10) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku:

1. Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią Banku, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:
 - 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
 - 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
 - 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnia wdrożenie planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
 - 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
 - 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
 - 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
 - 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
 - 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
 - 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
 - 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizacje polityki wynagrodzeń;
 - 11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.
2. Zarządzanie ryzykiem na pierwszym poziomie realizowane jest w Banku przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków.
3. Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem istotnym sprawuje Prezes Zarządu.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów

zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

W stosunku do ryzyka uznanego przez Bank za istotne opracowane zostały metody pomiaru oraz system raportowania, opisany szczegółowo w zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

System raportowania

Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem służy monitorowaniu przestrzegania poziomu limitów wewnętrznych. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu działalności.

Pomiar, monitorowanie i charakter raportów

1. Ryzyko kredytowe, koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Nadzór nad :

- zarządzaniem ryzykiem kredytowym, koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie sprawuje Prezes Zarządu,
- pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego, koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie sprawuje Prezes Zarządu,
- działalnością kredytową (handlową/operacyjną) sprawuje Członek Zarządu.

Stanowisko ds. Analiz Ryzyka - będące komórka monitorującą ryzyko, podlegające Prezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym, w tym obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami portfelowego ryzyka kredytowego, przygotowywaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu;
- 2) zapewnieniem zgodności procedur ze strategią Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 3) opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru ryzyka;
- 6) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Wskazani pracownicy Banku – odpowiadają w szczególności za:

- 1) pozyskiwanie klientów (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
- 2) gromadzenie dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
- 3) weryfikację danych o klientach (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);

- 4) dokonywanie analizy zdolności i wiarygodności kredytowej, ocenę jakości i skuteczności zabezpieczenia i wydanie odpowiedniej rekomendacji decyzji kredytowej (w ramach posiadanych uprawnień, z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
- 5) przygotowanie umów kredytowych (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
- 6) uruchamianie kredytów;
- 7) bieżący kontakt z klientem.

Stanowisko ds. Monitoringu, Restrukturyzacji, Windykacji, Produktów i Marketingu,

które odpowiada w szczególności za:

- 1) prowadzenie monitoringu pojedynczych transakcji kredytowych;
- 2) wykonywanie zadań związanych z restrukturyzacją i windykacją,
- 3) badaniem terminowości spłat kredytów.

Raporty z zakresu ryzyka kredytowego pozwalają Bankowi na:

- 1) ocenę profilu ryzyka kredytowego;
- 2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka kredytowego;
- 4) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka;
- 6) kontrolowanie wyników procesu dochodzenia roszczeń z tytułu zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 7) kontrolę występujących w Banku skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania oraz jakości kredytów, których odstępstwa dotyczyły.

W ramach zarządzania ryzykiem koncentracji przygotowywane są analizy i raporty dotyczące następujących rodzajów koncentracji zaangażowań:

- a) wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- b) w ten sam sektor gospodarczy,
- c) w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia.

W celu zapewnienia odpowiedniej efektywności przekazywanej informacji zarządczej zakres poszczególnych raportów oraz ich częstotliwość zostały dostosowane do odbiorców informacji oraz do celów, którym mają służyć. Przekazywane w informacji zarządczej dane sprawozdawcze porównywane są z poprzednim kwartałem oraz analogicznym okresem roku poprzedniego. Raporty z analizy w/w ryzyka przekazywane są w terminach kwartalnych dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

2. Ryzyko stopy procentowej

Za obszar ryzyka stopy procentowej w Banku odpowiadają:

- 1) **Prezes Zarządu** w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka stopy procentowej;
- 2) **Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych** w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”;
- 3) **Członek Zarządu ds. Handlowych** w zakresie nadzoru nad kształtowaniem pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku uczestniczą:

1. **Rada Nadzorcza** – która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;

- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

2. Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 2;
- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka stopy procentowej na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą;
- 5) podejmuje decyzje w zakresie ustalania oprocentowania oferowanych produktów bankowych

3. Stanowisko ds. Analiz Ryzyka – będące komórką monitorującą ryzyko stopy procentowej, podlegające Prezesowi Zarządu, wykonujące zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz poziomu limitów;
- 2) identyfikacją potrzeby zmian w polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku;
- 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej,
- 9) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 10) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka stopy procentowej;
- 11) składaniem propozycji zmian poziomu stóp procentowych Banku lub rodzaju stóp referencyjnych.

4. Kierownik Sekcji Księgowości i Rozliczeń – będący komórką zarządzania „wolnymi środkami”, podlegający Wiceprezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z kształtowaniem poziomu pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w ramach zagospodarowywania nadwyżek środków Banku.

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- 2) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyko stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;
- 3) poziomu ryzyka przeszacowania;
- 4) poziomu ryzyka bazowego;
- 5) analizy wskaźników;
- 6) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
- 7) wyników testów warunków skrajnych;
- 8) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Informacja z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej raportowana jest w okresach miesięcznych dla Prezesa Zarządu nadzorującego ryzyko stopy procentowej, kwartalnie dla Zarządu oraz półrocznie dla Rady Nadzorczej.

3. Ryzyko płynności

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności, w tym nad identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka płynności oraz Wiceprezes Zarządu w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza – która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, w tym apetyt i tolerancje na ryzyko;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank;
- 4) zatwierdza, ujęte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych.

Zarząd:

- 1) zapewni skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności, w tym limity ograniczające ryzyko;
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizacje zasad,
- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nieprzekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.

Stanowisko ds. Analiz Ryzyka – będące komórką monitorowania ryzyka, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonujące zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- 2) zgłaszaniem potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębionej analizy płynności długoterminowej;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną poziomu ryzyka płynności;
- 9) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności;
- 10) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 11) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- 12) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Kierownik Sekcji Księgowości i Rozliczeń – będący komórką zarządzającą „wolnymi środkami”, która podlega Wiceprezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;

- 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków;
- 3) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR.

Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:

- 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
- 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
- 3) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania;
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych;
- 6) analizy wskaźników płynności;
- 7) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
- 8) wyników testów warunków skrajnych;
- 9) stopnia wykorzystania wskaźników wczesnego ostrzeżenia;
- 10) stopnia przestrzegania limitów;

Informacja z zakresu oceny ryzyka płynności sporządzana przez komórkę monitorującą raportowana jest w okresach miesięcznych dla Prezesa Zarządu nadzorującego ryzyko płynności oraz kwartalnie dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

4. Ryzyko walutowe

Za obszar ryzyka walutowego w Banku odpowiadają:

- 1) **Prezes Zarządu** w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem walutowym, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka walutowego;
- 2) **Wiceprezes Zarządu** w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem walutowym, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem walutowym w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem walutowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

2. Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem walutowym;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizacje zasad, o których mowa w pkt 2;

- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka walutowego na poziomie nieprzekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.
3. Członkowie Zarządu posiadają kompetencje do ustalania kursów negocjowanych.
4. Stanowisko ds. Analiz Ryzyka – będące komórką monitorującą ryzyko walutowe, podległe Prezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:
 - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów;
 - 2) zgłaszaniem potrzeby zmian w polityce zarządzania ryzykiem walutowym Banku;
 - 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
 - 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego;
 - 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe,
 - 9) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu kursów walutowych oraz badaniem scenariuszy skrajnych warunków;
 - 10) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
 - 11) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzania „wolnymi środkami” mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka walutowego.
5. Kierownik Sekcji Księgowości i Rozliczeń – będący komórką zarządzania ryzykiem walutowym, która podlega Wiceprezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z:
 - 1) zarządzaniem ryzykiem walutowym;
 - 2) zarządzaniem rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym;
 - 3) przestrzeganiem limitów w zakresie ryzyka walutowego;
 - 4) lokowaniem nadwyżek środków walutowych;
 - 5) utrzymywaniem pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami;
 - 6) przestrzeganiem limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych..
6. Sekcja Księgowości i Rozliczeń – odpowiada za:
 - 1) ewidencjonowanie i rozliczanie transakcji walutowych;
 - 2) obsługę transakcji walutowych;
 - 3) wyliczanie bieżącej pozycji walutowej Banku;
 - 4) aktualizowanie kursów walut.

Informacja z zakresu oceny ryzyka walutowego sporządzana przez komórkę monitorującą raportowana jest w okresach kwartalnych dla Zarządu i półrocznych dla Rady Nadzorczej. Raporty z zakresu ryzyka walutowego pozwalają na m.in.:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka walutowego;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.

5. Ryzyko operacyjne

Za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym odpowiada **Prezes Zarządu**.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje wszystkie obszary działalności Banku, w związku z czym w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą pracownicy wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku oraz wszystkich szczebli zarządzania.

Na potrzeby systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w Banku wyznaczono osoby pełniące niżej wskazane role:

- 1) *Właściciel ryzyka;*

- 2) *Menadżer Ryzyka*;
- 3) *Stanowisko ds. Analiz Ryzyka*;
- 4) *Właściciel procesu*.

Rada Nadzorcza i Zarząd odpowiadają za stworzenia kultury organizacyjnej, w której nacisk kładzie się na efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, przestrzeganie procedur oraz stosowanie ustalonych reguł postępowania przez pracowników Banku.

Zarząd, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym i należytego nadzoru nad tym ryzykiem powołał Stanowisko ds. Analiz Ryzyka.

Stanowisko ds. Analiz Ryzyka pełni funkcje analityczne, doradcze i wspomagające w stosunku do Zarządu i w szczególności odpowiada za:

- 1) opracowanie i wdrożenie wewnętrznych metod oceny ryzyka operacyjnego;
- 2) weryfikowanie poprawności zgłaszanych nieprawidłowości i samoocen;
- 3) monitorowanie ryzyka operacyjnego występującego w Banku;
- 4) gromadzenie i przechowywanie danych z zakresu ryzyka operacyjnego;
- 5) całościowe raportowanie informacji o ryzyku operacyjnym;
- 6) wsparcie merytoryczne dla pracowników Banku w obszarze ryzyka operacyjnego.

Kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. Właścicieli ryzyka i są odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności.

Właściciel ryzyka może wyznaczyć swojego zastępcę, który przejmuje jego rolę w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w czasie jego nieobecności.

Właściciel ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległym sobie obszarze, w zakresie wszystkich wykonywanych przez jednostkę organizacyjną czynności, w szczególności:

- 1) nadzoruje i koordynuje pracę podległych pracowników, w tym Menadżerów Ryzyka;
- 2) odpowiada za zastosowanie metod ograniczania ryzyka operacyjnego w swoim obszarze;
- 3) odpowiada za prawidłowy przebieg informacji, w szczególności w zakresie ryzyka operacyjnego, w ramach podległej sobie jednostki organizacyjnej,
- 4) odpowiada za poprawność i terminowość przekazywanych do Stanowiska ds. Analiz Ryzyka:
 - a) informacji związanych z występującymi nieprawidłowościami,
 - b) wyników przeprowadzonych samoocen ryzyka operacyjnego,
 - c) danych do KRI oraz innych źródeł danych.

Zastępcą Właściciela Ryzyka jest Menadżer ryzyka. W danej jednostce organizacyjnej może funkcjonować więcej niż jeden Menadżer ryzyka. Rolę Menadżera ryzyka w Banku pełnią pracownicy poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych. Za koordynację pracy Menadżerów ryzyka w ramach danej jednostki organizacyjnej, a zwłaszcza za zorganizowanie prawidłowego systemu przepływu informacji pomiędzy pracownikami danej jednostki organizacyjnej odpowiada Właściciel ryzyka. Menadżer ryzyka pełni rolę pomocniczą względem Właściciela ryzyka i odpowiada w szczególności za terminowe i poprawne:

- 1) zgłaszanie występujących nieprawidłowości;
- 2) przeprowadzanie samoocen ryzyka operacyjnego;
- 3) terminowe przekazywanie danych do KRI.

Rolę *Właściciela procesu* w Banku pełnią osoby wskazane przez *Właściciela ryzyka* podczas identyfikacji procesów i zaakceptowane przez Zarząd.

Właściciel procesu odpowiada w szczególności za:

- 1) nadzór nad dokonywaniem okresowych przeglądów, przynajmniej raz w roku, w zakresie zgodności przebiegu procesu z regulacjami wewnętrznymi, które go opisują;
- 2) przestrzeganie regulacji wewnętrznych z obszaru podległego mu procesu;
- 3) dokonywanie modyfikacji regulacji wewnętrznych opisujących realizację procesu w zakresie wprowadzanych w nim zmian;
- 4) współudział w sporządzeniu planu awaryjnego w przypadku realizowania procesu krytycznego.

Monitorowania i raportowania w zakresie ryzyka operacyjnego dokonuje Stanowisko ds. Analiz Ryzyka w cyklach kwartalnych dla Zarządu i Rady Nadzorczej. Informacje raportowane z zakresu ryzyka operacyjnego w ramach SIZ, zawierają w szczególności:

- 1) informacje na temat wykorzystania założonych tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne danego rodzaju;
- 2) szczegółową charakterystykę ostatnich znaczących wewnętrznych zdarzeń rzeczywistych i strat z nimi związanych;
- 3) informacje, dotyczące istotnych zdarzeń zewnętrznych oraz prawdopodobieństwa zajścia takich zdarzeń w Banku i ich potencjalnego wpływu na Bank;
- 4) informacje pochodzące z innych wykorzystywanych w Banku narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W raportach, dotyczących ryzyka operacyjnego uwzględnione są m.in. dane o:

- 1) incydentach i zdarzeniach rzeczywistych, w tym podjętych działaniach korygujących te nieprawidłowości, które mają na celu uniknięcie ewentualnych strat związanych z ich pojawieniem się w przyszłości;
- 2) zdarzeniach potencjalnych, które pozwalają na podjęcie działań zapobiegających ich występowaniu w przyszłości.

Raportowanie, w ramach ryzyka operacyjnego, wspiera procesy decyzyjne osób zarządzających tym ryzykiem na różnych szczeblach Banku.

6. Ryzyko kapitałowe

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość wymogu kapitałowego (wewnętrzny wymóg kapitałowy) w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli to konieczne oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka. Kapitał wewnętrzny stanowi suma regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczone zgodnie z obowiązującymi „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu”.

W procesie monitorowania i raportowania ryzyka kapitałowego uczestniczy Stanowisko Ds. Analizy Ryzyka, które:

- 1) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- 2) ocenia stopień pokrycia funduszami różne rodzaje ryzyka bankowego;
- 3) wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- 4) ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- 5) opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- 6) wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- 7) opracowuje informację zarządczą z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;
- 8) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
- 9) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej.

Kierownik Sekcji Księgowości i Rozliczeń:

- 1) gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- 2) opracowuje informację zarządczą z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomów współczynników kapitałowych;
- 3) opracowuje informację zarządczą z zakresu dźwigni finansowej;
- 4) opracowuje informację zarządczą z zakresu MREL;

- 5) może wносить propozycje zmian do procedur wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego, w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały.

Raporty z zakresu adekwatności kapitałowej pozwalają kierownictwu Banku na dostęp do aktualnych, pełnych i rzetelnych informacji dotyczących ryzyka kapitałowego, tym samym umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia realizacji przyjętej strategii w omawianym zakresie.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie poziomu adekwatności kapitałowej w okresach kwartalnych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach półrocznych; w przypadku wzrostu poziomu ryzyka kapitałowego raporty mogą być opracowywane częściej.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- 2) poziomu uznanego kapitału;
- 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- 5) wyników testów warunków skrajnych;
- 6) realizacji przyjętych limitów alokacji;
- 7) realizacji planu kapitałowego.

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływające na poziom generowanego ryzyka.

Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych, podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach miesięcznych, natomiast mierzony wielkością wewnętrznego współczynnika kapitałowego w okresach kwartalnych; w przypadku, gdy wielkość wymogów kapitałowych lub poziom funduszy własnych będą zagrażać utrzymaniu współczynników kapitałowych lub wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomach określonych w celach strategicznych, częstotliwość analizy poziomu adekwatności kapitałowej zostaje zwiększona.

7. Ryzyko braku zgodności

Za całość koordynacji procesu zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności, jak też za nadzór nad działaniami Stanowiska ds. Zgodności odpowiada Prezes Zarządu.

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania/standardów rynkowych. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności stanowi, obok funkcji kontroli, drugi element zapewnienia zgodności w Banku. W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka;
- 2) ocenę ryzyka;
- 3) kontrolę ryzyka,
- 4) monitorowanie ryzyka,
- 5) raportowanie.

Pracownik zatrudniony na stanowisku ds. zgodności uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas omawiania zagadnień związanych z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub kontrolami zewnętrznymi. Ponadto komórka ds. zgodności uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas tematów dotyczących: przyjęcia nowej regulacji wewnętrznej, wprowadzenia nowego produktu, przyjęcia odstępstwa od warunków przyjmowania depozytów bądź udzielania kredytów różnych od warunków standardowych, podejmowania decyzji generujących szczególne/znaczące ryzyko dla Banku. Pracownik zatrudniony na stanowisku ds. zgodności uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu, w przypadku, gdy

przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności lub audytem wewnętrznym. Odwołanie pracownika zatrudnionego na stanowisku ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim jego wysłuchaniu. W przypadku zmiany osoby na stanowisku komórki do spraw zgodności, Zarząd niezwłocznie informuje o tym Komisję Nadzoru Finansowego wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany. Wysokość wynagrodzenia pracownika zatrudnionego na stanowisku ds. zgodności jest zatwierdzana przez Radę Nadzorczą i odpowiada poziomowi VI kategorii zaszerogowania. Wynagrodzenie pracownika komórki ds. zgodności, w zakresie wynagrodzenia zmiennego, nie może być uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez niego obszarach działalności Banku.

Raporty o ryzyku braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą czynności podejmowanych w celu zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania.

Raporty o ryzyku braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są przynajmniej raz na rok.

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Struktura organizacyjna systemu

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku w oparciu o „Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu”.

Celem ogólnym systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia cele szczegółowe, do których zalicza się m.in.:

- 1) wykrycie błędów i nadużyć,
- 2) ochrona majątku (kontrola bezpieczeństwa, gotówkowe),
- 3) wiarygodność i integralność informacji,
- 4) terminowość realizacji zadań,
- 5) skuteczność i wydajność,
- 6) zgodność z prawem i regulacjami,
- 7) dostępność systemów i aplikacji,
- 8) poufność informacji i danych,
- 9) adekwatność informacji zarządczej,
- 10) poprawność prezentacji i ujęcia sprawozdań finansowych,
- 11) racjonalne wykorzystywanie zasobów,
- 12) zapewnienie realizacji celów biznesowych.

W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania.

W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych i nadzorczych, system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowanie w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.

W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów.

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

Stosowane mechanizmy kontrolne

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach). Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.

Na drugą linię obrony składa się:

- 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie;
- 2) niezależna komórka kontroli wewnętrznej/ komórka do spraw zgodności.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

System kontroli wewnętrznej obejmuje m.in. mechanizmy kontroli wewnętrznej.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

Mechanizmy kontrolne przyjęte na poziomie wszystkich linii obrony spełniają role:

- 1) prewencyjna – zapobieganie nieprawidłowościom,
- 2) detekcyjna – wykrywanie nieprawidłowości,
- 3) korekcyjna – korygowanie nieprawidłowości,

W Banku stosuje się mechanizmy kontrolne:

- 1) automatyczne (wbudowane w systemy informatyczne, najczęściej wymuszające lub uniemożliwiające pewne działania,
- 2) półautomatyczne,
- 3) manualne.

Wszystkie mechanizmy znajdują odzwierciedlenie w procedurach równego szczebla – zarówno politykach, jak i procedurach operacyjnych stosowanych przez pracowników niższego szczebla. Tym samym stanowią kluczowy element definiujący pożądane zachowania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony. Stosowanie zapisów procedur w praktyce jest monitorowane w ramach testów pionowych i poziomych.

W ramach niezależnego monitorowania ocenie podlegają m.in.:

- 1) poziom ryzyka i sposób jego monitorowania,
- 2) prawidłowość, terminowość i skuteczność realizacji zadań,
- 3) przestrzeganie zasad wynikających z wewnętrznych i zewnętrznych aktów prawnych,
- 4) bezpieczeństwo operacji bankowych,
- 5) przestrzeganie kompetencji,
- 6) sprawność organizacji,

- 7) poprawność i kompletność dokumentów bankowych,
- 8) rzetelność i prawidłowość danych księgowych,
- 9) rzetelność i kompletność informacji,
- 10) zabezpieczenie mienia.

Kryterium oceny może być stwierdzenie błędów znaczących i krytycznych. Każdy niezależny monitoring dotyczący mechanizmów kontrolnych w procesach istotnych musi być udokumentowany, kończyć się raportem/informacją dla Zarządu lub być elementem większego raportu dla Zarządu zawierającym wnioski o stwierdzonych błędach oraz rekomendacji ich naprawy.

Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych jest wpisane we wszystkie procesy istotne funkcjonujące w Banku. Pracownicy mają w jednoznaczny sposób przypisane w regulacjach wewnętrznych/kartach obowiązków odpowiedzialność związaną z monitorowaniem pionowym i poziomym oraz posiadają odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności w zakresie związanym z realizacją tych zadań. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikacje bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- 1) celów systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych;
- 3) liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych;
- 4) ryzyka zaistnienia nieprawidłowości;
- 5) zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii;
- 6) zasady proporcjonalności.

Funkcjonujące w Banku procedury kontroli opracowane są w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą, obejmują w szczególności:

- 1) podstawowe zasady wykonywania czynności kontrolnych,
- 2) podział obowiązków w zakresie systemu kontroli wewnętrznej zgodny z zapisami struktury organizacyjnej,
- 3) zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej – określone w regulacji normującej organizację Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności, z zastrzeżeniem, iż nadzór nad funkcjonowaniem audytu wewnętrznego sprawuje Rada Nadzorcza Spółdzielni. Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- 1) akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, w tym matrycy funkcji kontroli,
- 2) zatwierdzenie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej,
- 3) zatwierdzenie kryteriów adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- 4) półroczną ocenę efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontrolnych,
- 5) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu.

Zarząd, w ramach trzech linii obrony, odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcje kontroli i komórkę do spraw zgodności. Do zadań Zarządu, należy w szczególności:

- 1) ustanowienie, w ramach trzech linii obrony, kryteriów adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- 2) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania systemu kontroli wewnętrznej, a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli z komórką

- do spraw zgodności i komórka audytu oraz dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne/czynności audytowe do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne,
- 3) określenie rodzaju działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środki naprawcze i dyscyplinujące,
 - 4) sporządzanie okresowej (nie rzadziej niż raz w roku) informacji dla Rady Nadzorczej o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - b) skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
 - c) zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
 - d) zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki,
 - 5) zatwierdzanie listy istotnych procesów wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązanie z celami ogólnymi i szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej,
 - 6) zapewnienie dokonywania regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności,
 - 7) zatwierdzenie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej,
 - 8) zapewnienie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez określenie odpowiedniego jego zakresu i kryteriów,
 - 9) wyznaczenie komórki organizacyjnej/stanowiska odpowiedzialnej za zadania związane z prowadzeniem matrycy funkcji kontroli, określenie formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów,
 - 10) określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego/raportu, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości.

Ocena adekwatności i skuteczności systemu

Na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach, komórka kontroli wewnętrznej sporządza półroczne sprawozdanie o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Sprawozdanie to przekazywane jest Zarządowi i Radzie Nadzorczej w okresach półrocznych.

Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki drugiej linii obrony tj. kontroli wewnętrznej, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu oraz komórki audytu.

Wykryte w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu. Forma niezwłocznego raportowania może być np.: wysłanie wiadomości mailem, powiadomienie osobiste/telefoniczne.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych u Uczestników Systemu i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje

informacje w bieżącej pracy, w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Na podstawie czynności kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują informacje dotyczące:

- 1) przestrzegania przepisów prawa, w tym regulacji ostrożnościowych, innych norm zewnętrznych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych;
- 2) funkcjonowania w Banku systemu informacji zarządczej;
- 3) skuteczności ujawniania w ramach kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących;
- 4) realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd celów i polityki Banku;
- 5) kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych;
- 6) jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego;
- 7) adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego;
- 8) efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności Banku;
- 9) oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i stanowiskami pracy, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji oraz istnienia mechanizmów gwarantujących podejmowanie decyzji w sposób wykluczający ryzyko związane z występowaniem powiązań personalnych pomiędzy uczestnikami procesów decyzyjnych;
- 10) oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania Banku jako całości;
- 11) czynności zleczanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym, nawet jeśli są one powiązane organizacyjnie lub kapitałowo z Bankiem.

Zarząd i Rada Nadzorcza Banku dokonały oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu.

POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ

- 1) Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, określa zasady ustalania i wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu, zwana dalej „Polityką”.
- 2) Celem wprowadzenia Polityki jest:
 - wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Spółdzielczego w Jastrowiu akceptowalny ogólny poziom ryzyka;
 - wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem;
 - ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.
- 3) Bank realizuje Politykę z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej z § 29 ust. 2 Rozporządzenia, tj. odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Zasady oceny członka Zarządu:

1. Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
2. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza.
3. Ocena ta dokonywana jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do końca trzeciego kwartału roku następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok

obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.

4. Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m. in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:
 - 1) średniego rocznego wzrostu wyniku finansowego netto za ostatnie 3 lata;
 - 2) jakości portfela kredytowego;
 - 3) realizacji planu finansowego Banku;
 - 4) realizacji przyjętej Strategii (kierunków działania).
6. Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:
 - 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
 - 2) pozytywną ocenę kwalifikacji;
 - 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
 - 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.
7. W odniesieniu do kryteriów określonych w ust. 5 warunkiem wypłaty premii rocznej członkom Zarządu jest:
 - 1) uzyskanie średniego rocznego wzrostu wyniku finansowego netto za ostatnie 3 lata na poziomie nieograniczającym zdolności Banku do zwiększania bazy kapitałowej; dla celów niniejszej Polityki przyjmuje się, że średni poziom przyrostu wyniku za ostatnie trzy lata, na poziomie nieograniczającym zdolności Banku do zwiększania bazy kapitałowej wynosi nie mniej niż 30%;
 - 2) uzyskanie pozytywnej oceny efektów pracy uwarunkowanej od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
 - a) utrzymania udziału kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym na poziomie nie wyższym niż 1%;
 - b) realizacji planu finansowego Banku na poziomie nie niższym niż 90%;
 - c) realizacji przyjętej strategii (kierunków działania).
8. W przypadku kryteriów określonych w ust. 6 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:
 - 1) dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
 - 2) uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji;
 - 3) uzyskał absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
 - 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.
9. Członek Zarządu uzyskuje pozytywną ocenę tylko i wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich przesłanek wskazanych w ust. 7 i 8.

Zasady wypłaty premii rocznej:

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.

2. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku oraz dla poszczególnych członków Zarządu nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może być wyższa niż 1% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto Banku za dany rok podlegający ocenie.
3. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.
4. Wypłata premii rocznej jest zmniejszana w przypadku nieobecności członka Zarządu w okresie podlegającym ocenie trwającej dłużej niż 6 miesięcy.
5. Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:
 - 1) negatywnej oceny pracy członka Zarządu,
 - 2) zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych, o którym mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe;
 - 3) zagrożenia upadłością;
 - 4) gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub był odpowiedzialny za takie działania;
 - 5) nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

INFORMACJE O SPEŁNIENIU PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ BANKU I ZARZĄDU BANKU WYMOGÓW OKREŚLONYCH W ART. 22aa USTAWY PRAWO BANKOWE

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są objęci, w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków, dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku.

Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji. Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z oceną dokonaną za 2018 r. spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.